

Platon: DRŽAVA

Pomen, naloge in vloga filozofov v Platonovi državi.

Uspeh države temelji na ljudeh, ki so sposobni združiti politično moč in filozofijo v eno. Kralji morajo torej postati filozofi in se intenzivno ukvarjati s filozofijo. »Naša v mislih zasnovana država ne bo mogla biti prej uresničena in ne zagledati luči sveta, » pravi Platon, ko poudarja pomembnost tega, da mora biti vladar hkrati filozof, če naj država dobro deluje.

Filozof, torej tudi vladar, mora biti spoznavalec in mora znati spoznavati, ne le domnevati. Spoznavanje je aktivna, duhovna dejavnost filozofov, pri kateri lahko spoznavajo marsikaj ali nič.

»Filozofi morajo biti sposobni čuvati v državi zakone in navade in jih je zato treba uvrstiti med čuvarje, » pravi. Torej so filozofi tisti ljudje, ki lahko dojemajo to, kar je večno enako in nespremenljivo; so resnicoljubni. Platon dodeli filozofom vlogo čuvarjev države. Čuvar ne more biti vsak trdi in nikakor ne more biti čuvar nekdo, ki je oropan spoznanja in tega kar resnično obstaja. Za čuvarje postavi ljudi, ki poznajo pravo bistvo vsake stvari, torej filozofe.

»Filozofi imajo sposobnosti, zaradi katerih so lahko samo oni, nihče drug, voditelji države.« Poleg resnicoljubnosti in zmožnosti spoznavanja, ki sem ju že omenila, filozofi kažejo tudi razsodnost in nepohlepnost. Razgledanost in izobrazba sta jim eminentni prvini. Ne bojijo se smrti in so sposobni razsojati. Podvrženi so želji po uspehu in čutu za lepoto. Pri filozofih sta splošno prisotni zmernost in urejenost osebne narave, torej njihovih človeških stanj.

»Pri ugotavljanju, ali je neka duša filozofska ali ne, je treba potemtakem že od zgodnje mladosti gledati na to, ali je poštena in blaga ali nepoštena in surova. Pozabljive duše ne bomo nikoli uvrstili med resnično filozofske duše.« Za vladarja pridejo v poštev samo duše z dobrim spominom, kajti zapomniti si morajo to, kar se naučijo, sicer so nevedneži. Platon spoznava, da so voditelji države lahko zares samo tisti filozofi, ki imajo izpopolnjene vrline, ki so nujne in namenjene vladarjem. Vladarji naj bi torej bili filozofi v smislu modreti.